

Voorjaarsnota 2026

Inhoudelijke en financiële voortgangsinformatie

**gemeente
vaals**

Inhoud

Inleiding.....	3
Strategische Koers	4
Agenda Brede Leefbaarheid.....	6
Voortgang programma's	7
Programma Mens & Voorzieningen.....	7
Programma Wonen & Verkeer	15
Programma Werk & Economie	23
Programma Bestuur & Dienstverlening.....	30
Recapitulatie financiële bijstellingen Voorjaarsnota 2026	35
Investeringskredieten Voorjaarsnota 2026.....	36
Overzicht Reserves Voorjaarsnota 2026.....	36

Inleiding

Voor u ligt de voorjaarsnota 2026. Doel van deze nota is de raad te informeren over de voortgang van de realisatie van de doelen zoals gesteld in de begroting 2026. Middels deze nota krijgt de raad op een laagdrempelige manier inzicht in de stand van zaken ten aanzien van de speerpunten van het lopende jaar met als mogelijk gevolg bijsturing van deze speerpunten.

De voorjaarsnota is met name bedoeld om in te zoomen op de concrete voortgang en op afwijkingen van de in de begroting 2026 opgenomen speerpunten. In deze bestuursrapportage zullen echter niet alleen verklaringen voor majeure afwijkingen op het terrein van de kwaliteit, planning e.d. worden gegeven. Ook zullen, daar waar nodig, voorstellen tot bijsturing aan de raad worden voorgelegd. De voorjaarsnota legt dus niet alleen verantwoording af aan de raad (controlerende rol raad), maar geeft ook mogelijkheden tot bijsturing (kaderstellende rol raad).

Wij vragen uw Raad:

- In te stemmen met deze voorjaarsnota;
- In te stemmen met de bijstellingen (inhoudelijk en financieel) zoals opgenomen in de programma's.

Strategische Koers

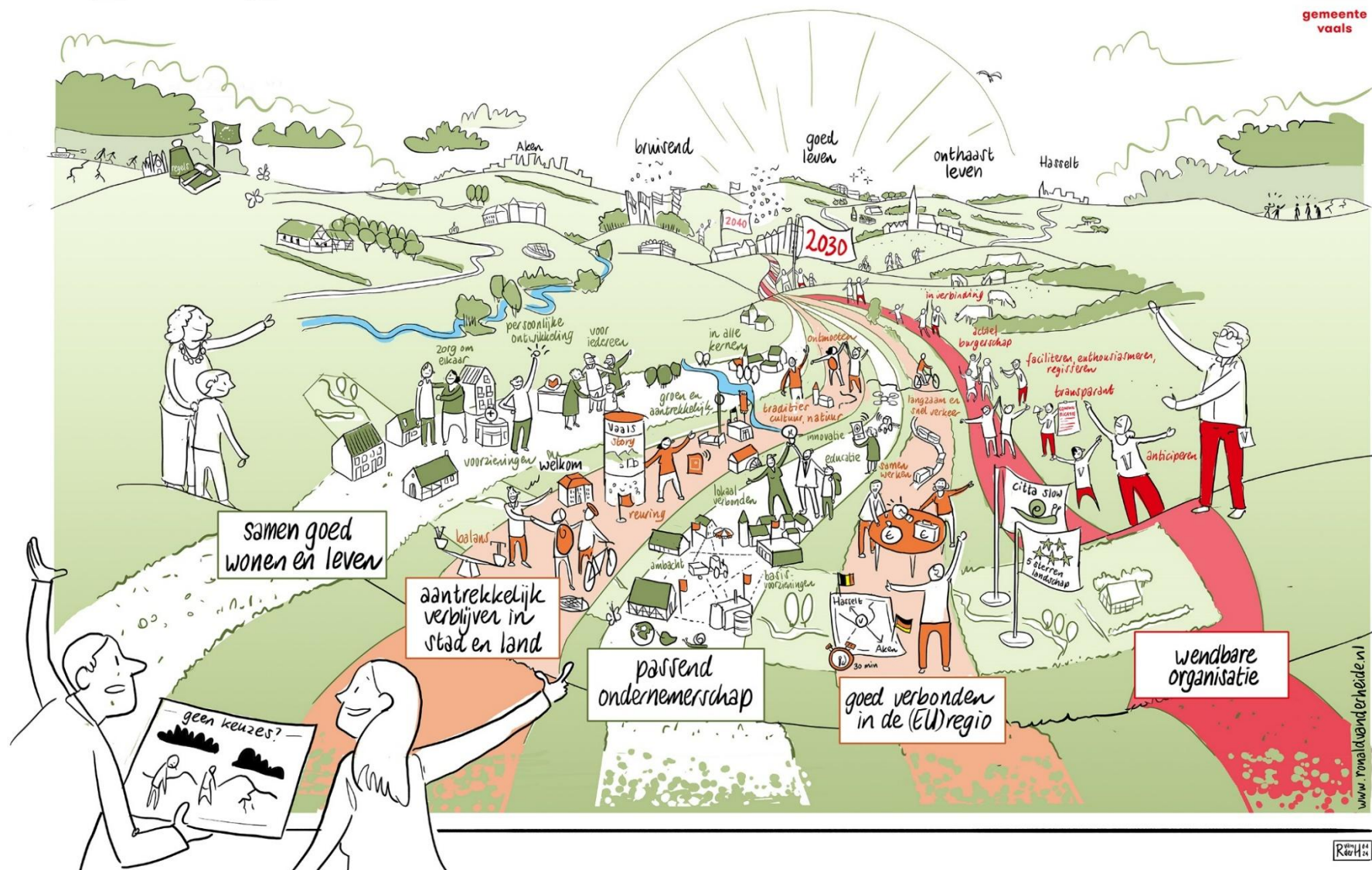
Zoals aangekondigd in de programmabegroting 2025 vormt voor deze voorjaarsnota de Strategische koers Gemeente Vaals 2025-2030 het richtinggevende toekomstbeeld. Deze koers biedt houvast om als gemeente doelgericht en samenhangend vooruit te bewegen. In uiteenlopende gemeentelijke en regionale strategische documenten wordt immers een beeld geschetst van de ontwikkelingen en opgaven die de komende jaren op de gemeente Vaals afkomen, zowel op korte als op lange termijn.

Om meer samenhang en overzicht aan te brengen in deze verschillende documenten is één overkoepelende strategische koers opgesteld, die visueel is weergegeven in de bijbehorende routekaart. De koers is gebaseerd op een analyse van bestaande beleids- en strategiedocumenten. Daarbij blijft de Transitievisie "Vaals Verbind(t)" het leidende kader; de strategische koers bouwt hierop voort en brengt de belangrijkste lijnen op compacte wijze bijeen.

De inhoud van de koers is grotendeels vertrouwd, maar op onderdelen verder aangescherpt. Er is gekozen voor vijf samenhangende paden die passen bij het karakter van de gemeente Vaals, inspelen op de uitdagingen van deze tijd en tegelijkertijd kansen bieden voor de toekomst. Gezamenlijk dragen deze paden bij aan het realiseren van het centrale doel van de strategische koers:

"In 2030 is de gemeente Vaals een landschap waarin mensen in verbinding staan en elkaar naar nieuwe hoogten tillen, goed en onthaast leven."

-Vaals Verbindt!

Agenda Brede Leefbaarheid

Situatie

De kiem voor de Agenda Brede Leefbaarheid ligt in een diepgaande analyse van de sociaaleconomische situatie van Vaals. Uit die analyse komt een beeld naar voren dat niet goed is. En dan wordt dat gemeentelijk beeld nog geflatteerd door de cijfers van de kernen Vijlen en Lemiers. Op sommige punten kan de kern Vaals vergeleken worden met stedelijke buurten en daar aanwezige stedelijke problematieken.

Doel

De Agenda is de propositie vanuit gemeentelijk perspectief. Daar moet het perspectief van andere relevante partijen aan toegevoegd worden: woningbouwcorporatie(s), scholen, zorginstellingen, etc. Doel van de Agenda is om, rekening houdend met de eigen belangen, op zoek te gaan naar de meerwaarde van samenwerking in beleid én in uitvoering op basis van stevige, no-nonsense allianties. Doel is om de sociaaleconomische en sociaalmaatschappelijke achterstanden van de kern Vaals structureel en langjarig aan te pakken, en die van de kernen Vijlen en Lemiers op peil te houden.

Effecten

We willen veel, we kunnen veel, maar we kunnen niet alles en zeker niet alles tegelijk. Daarom focust de Agenda zich op de meest in het oog springende achterstanden en hanteren we de volgende ambities:

- Het woningaanbod in Vaals moet gedifferentieerder.
- Kinderen in Vaals moeten dezelfde kansen hebben als kinderen elders.
- De openbare ruimte is schoon, veilig, aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers, en klimaatbestendig.
- Een sterkere sociale en economische weerbaarheid van onze inwoners.

Activiteiten

Op basis van de resultaten van het veerkrachtonderzoek gaan we het komende half jaar aan de slag met een concreet woonprogramma en een huisvestingsverordening. Het woonprogramma definieert (gewenste) doelgroepen, analyseert het huidige woningaanbod en formuleert maatregelen die doelgroepen en aanbod bij elkaar brengen, inclusief een concrete programmering: voor wie, wat, wanneer, waar. Middels de huisvestingsverordening maken we regels die de gewenste doelgroepen en urgentiezoekers op een evenwichtige wijze, geredeneerd vanuit de huidige SES-positie, positioneren op de woningmarkt in met name de kern Vaals. De eerste versie van de huisvestingsverordening ligt in het derde kwartaal voor; het woonprogramma eind van het jaar. Tot slot kan in dit kader de leegstandsaanpak genoemd worden, voor zover die zich concentreert op leegstaande panden met een woonbestemming.

Momenteel lopen twee onafhankelijke onderzoeken naar de verschillen in uitstroombniveau van onze basisschoolleerlingen in vergelijking met het regionaal en landelijk gemiddelde. Daarbij werken onderwijsveld en gemeente nauw samen. Doel van beide onderzoeken is om inzicht te krijgen in de niveauverschillen en of/hoe die doorwerken in de latere schoolcarrière van onze kinderen. In de gebiedsgerichte aanpak zit een stevig deel onderwijs, onder andere in de vorm van de rijke schooldag. Deze is van start gegaan met een gemeentelijke garantiestelling.

De vergroening van de omgeving Koningin Julianaplein vormt een blauwdruk voor een voortschrijdende vergroening in de kernen: aantrekkelijk, gericht op ontmoeting, veilig en inclusief. Momenteel loopt ook een project voor een andere inrichting van de openbare ruimte in Vallisveld, waarbij ruimtelijke én maatschappelijke meerwaarde gerealiseerd moet worden. Maar ook de leegstandsaanpak kan in dit kader genoemd worden, aangezien leegstand verrommeling en gevoelens van onveiligheid oproept.

Het leidmotief van zowel Regiodeal als Dorpendeal/gebiedsgerichte aanpak is een versterking van de sociale en economische weerbaarheid van onze inwoners, waarbij de Regiodeal zich concentreert op Vallisveld, maar de Dorpendeal/gebiedsgerichte aanpak een veel bredere scope heeft en direct aansluit op ons staand sociaalmaatschappelijk beleid.

Middelen

De Agenda brede leefbaarheid is de focus; letterlijk een agenda. Uitvoering en realisatie ligt elders in de organisatie en daarbuiten.

Voortgang programma's

Programma Mens & Voorzieningen

Het programma Mens & Voorzieningen draagt bij aan het versterken van sociale samenhang, participatie en leefbaarheid binnen de gemeente Vaals. Met deze inzet geven we primair invulling aan het routepad 'Samen goed wonen en leven' uit de strategische koers. Het beleid richt zich op het bieden van ondersteuning waar een inwoner het even niet zelf kan, actief burgerschap en de toegankelijkheid van maatschappelijke voorzieningen. We investeren in een toekomstbestendige samenleving waar samenredzaamheid en participatie centraal staan. We versterken de sociale infrastructuur, bieden maatwerk waar nodig en bouwen samen met inwoners en partners aan een veerkrachtige en inclusieve gemeenschap.

Uit het veerkrachtonderzoek en de leefbaarometer blijkt dat de samenleving in Vaals op sommige aspecten en in sommige delen onder druk staat. Naast de structurele aanpak geven we extra impulsen aan de leefbaarheid via de regiodeal Vallisveld en de Dorpendeal.

In het kader van de voorjaarsnota willen wij de volgende onderwerpen uitlichten:

1. Uitstroom op niveau
2. Ontwikkelen maatschappelijke accommodaties
3. Warme overdracht naar volwassenondersteuning
4. Jeugdzorg
5. Wmo
6. Vallisveld
7. Cultuurvisie
8. Overige bijstellingen

Uitstroom op niveau

Voortgang

Het onderzoeksbureau van de Universiteit Maastricht is aan de slag met een analyse van de uitstroomcijfers conform de bovengenoemde activiteiten. De verwachting is dat zij uiterlijk in Q3 2026 hun rapportage aanleveren. Binnen het beschikbare budget is tevens een uitvraag gedaan voor de evaluatie van het huidige onderwijsachterstandenbeleid zodat ook inzicht wordt verkregen in de ontwikkelingen in beleid de afgelopen jaren. Ook die rapportage verwachten we na de zomer. Beide stukken samen vormen dan de basis voor een gerichte aanpak.

Tevens zijn we in contact met scholen om te komen tot een deelalliantie als strategische samenwerking en onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak in samenwerking met de provincie.

Het college heeft daarnaast budget beschikbaar gesteld om een start te maken met de implementatie van de rijke schooldag. Over de implementatie en de monitoring van die interventie worden momenteel afspraken gemaakt met beide scholen in de kern Vaals.

Financieel

Beide onderzoeken passen binnen het beschikbare budget (€40.000) waardoor een bijstelling niet nodig is.

BIJSTELLINGEN:

N.v.t.

Ontwikkelen maatschappelijke accommodaties

Voortgang

Ter ondersteuning van het verenigingsleven en het stimuleren van ontmoeting heeft de gemeente diverse maatschappelijke accommodaties in haar bezit, waarmee de gemeenschap wordt gefaciliteerd. Eén van de eerste grote stappen in de verdere implementatie van het in 2025 vastgestelde Beleid Maatschappelijke Accommodaties zou zijn; besluitvorming over de gebouwelijke aanpassing en beheerconstructie van De Suisse als centrale maatschappelijke accommodatie in de kern Vaals. Die besluitvorming schuift op omdat we deels ingehaald zijn door de mogelijkheden voor subsidie-ondersteuning via het Leefbaarheidsfonds. Tot eind dit jaar is het namelijk nog mogelijk om cofinanciering vanuit de Provincie te verkrijgen op dit gebied. Aangezien de politieke standpunten rondom de Suisse in 2025 nog erg divergeerden, is ervoor gekozen om een concrete poging te wagen om ondersteuning te krijgen voor de transformatie van de voorziening Fraiche naar een 'Cultureel Centrum'. Een verbouwing/uitbreiding van Fraiche was ook reeds voorzien in het kader van het Accommodatiebeleid, maar lijkt nu het startpunt te worden voor de verdere invulling van de keuzes in de kern Vaals. Voor de inhoudelijke kant van de transformatie van voorziening Fraiche verwijzen we naar het separate raadsvoorstel dat ook in juni voorligt.

Dat betekent ook dat na besluitvorming over de voorziening Fraiche in de 2^e helft van dit jaar verdere stappen gezet zullen worden m.b.t. maatschappelijke accommodaties. Daarbij zal o.a. de positie van De Suisse worden bepaald, als ook de verkoop van de Auw Sjoëël, Beemderlaan en het Vereinschoes worden opgestart. In het coalitie-programma wordt ook gesproken over het betrekken van de zaal Obelisk bij dit thema. De voorbereidingen m.b.t. dit laatste onderwerp lopen inmiddels.

De bespreking van de Business-case m.b.t. de zaal Lemiers is doorgeschoven naar de 2^e helft van 2026.

Financieel

In de begroting 2025 is reeds rekening gehouden met een (beperkte) verbouwing van De Suisse. De financiële consequenties van het concrete raadsvoorstel dat in de 2^e helft van 2025 voorlag, zijn niet verwerkt, aangezien het raadsvoorstel niet is aangenomen. Voor de investeringen benodigd voor de transformatie van Fraiche en omgeving is een apart raadsvoorstel (juni) voorgelegd. De financiële consequenties/bijstelling welke nu op dit onderwerp nodig is, zijn daarin verwerkt.

BIJSTELLINGEN

Inhoudelijk: de uitwerking van het Beleid Maatschappelijke Accommodaties loopt anders dan in de begroting 2026 aangegeven. Gelet op de mogelijkheden voor subsidie in het kader van het Leefbaarheidsfonds starten we met de transformatie van de voorziening Fraiche (en omgeving). Besluitvorming rondom de positie van De Suisse verschuift naar het najaar.

Warme overdracht naar volwassenondersteuning

Voortgang

Het aantal meldingen dat van huisartsen en medisch specialisten komt, is in beeld bij de gemeente. Daarmee hebben we zicht gekregen op de afkomst van de meldingen die bij de gemeente onbekend zijn en kunnen we gericht met partners in gesprek.

Momenteel kunnen we 100% van de inwoners die 18 worden een warme overdracht geven naar volwassenenzorg. Tot op heden is toepassing van de verlengde Jeugdwet niet nodig geweest. Tot slot is het registratiesysteem aangepast waardoor consulenten aangeven op welke vijf leefgebieden is ingezet als het gaat om de inzet van hulp. We werken met een plan van de jeugdige waarmee we een compleet beeld krijgen van de leefwereld van de jeugdige.

Financieel

Op dit moment is geen financiële bijstelling nodig.

BIJSTELLINGEN:

N.v.t.

Jeugdzorg

Voortgang

We zien binnen de jeugdhulp dat het risico op zware casussen onverminderd hoog blijft waarbij het instromen in de duurste vormen van jeugdzorg direct een fors negatief financieel effect heeft. Dit is ook opgenomen in de risicoparagraaf van de begroting. Ondanks dat we op dit moment een lichte afname (3%) zien in het aantal jeugdigen in zorg t.o.v. hetzelfde moment vorig jaar, zien we ook dat de zorgzwaarte van de kinderen die in zorg zitten toeneemt en het risico op kostbare casussen heel realistisch is. Op dit moment is het nog te vroeg om een reëel beeld te geven van de daadwerkelijke verwachte kosten over 2026. Bij de najaarsnota kan deze inschatting beter en realistischer gemaakt worden.

Binnen de jeugdzorgregio wordt gewerkt aan de herijking van contracten met aanbieders en de aanbevelingen zoals die zijn gedaan door de taskforce in relatie tot het zorglandschap. Dit vraagt extra ambtelijke capaciteit waardoor de kosten voor de jeugdzorgregio toenemen (€ 41.000).

De inzet van het brugteam vangt vragen af van inwoners en scholen kunnen laagdrempelig terecht voor ondersteuning. De eerste analyse van de toeloop naar hulp verwachten we op korte termijn.

Financieel

Op dit moment volgt een financiële bijstelling voor de kosten uit de regio ter hoogte van € 41.000. De toenemende kosten in de zorgbudgetten worden nu niet vertaald naar een bijstelling van de begroting. Dit wordt nader beoordeeld in de najaarsnota.

BIJSTELLINGEN:

Inhoudelijk: anders dan verwacht, moet een analyse op de toeloop naar hulp van het brugteam nog plaatsvinden.

Financieel: een bijstelling voor toegenomen kosten in de regio ter hoogte van € 41.000.

Wmo

Voortgang

In 2026 is de wachtlijst huishoudelijke hulp teruggebracht van 40 inwoners, naar ongeveer 10 inwoners. Doordat een aanbesteding een tweetal nieuwe aanbieders in de regio heeft opgeleverd, is de wachtlijst teruggedrongen. Hieraan is vanzelfsprekend ook een fors financieel effect verbonden. Het aantal inwoners met een indicatie huishoudelijke hulp is met ongeveer 7% toegenomen.

Het aantal inwoners in begeleiding en met dagbesteding is constant, maar we constateren wel een toenemende zorgwaarde en daarmee hogere gemiddelde kosten per inwoner.

Tot slot zien we een toename van het aantal woningaanpassingen. In eerdere jaren hebben we dit budget nooit volledig nodig gehad, maar op dit moment constateren we dat een bijstelling nodig is. De gemeente werkt met een verhuisprimaat, wat inhoudt dat wordt getoetst of het aanpassen van de woning de meest duurzame oplossing is voor een inwoner. Als verhuizen duurzamer is, wordt daarop ingezet. Voor het afgeven van een verhuurgeld gelden strenge voorwaarden omdat dit een inbreuk is op de zelfregie van een inwoner.

Er heeft een evaluatie plaatsgevonden van het regionale beleidsplan Wmo. Die evaluatie wordt op korte termijn ook met de gemeenteraad gedeeld. Dit zal de basis vormen voor een nieuw (regionaal) beleidsplan Wmo. Het opstellen van dit nieuwe beleidsplan is uitgesteld tot 2027.

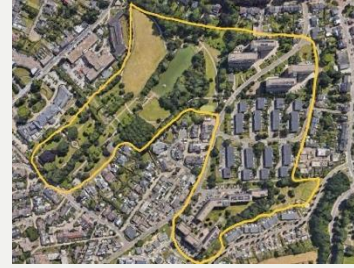
Financieel

- Door de toenemende indicaties huishoudelijke hulp is een bijstelling op dat onderdeel nodig van € 150.000
- Door de toenemende zorgwaarde bij dagbesteding en begeleiding is een bijstelling van € 50.000 nodig.
- Door incidenteel hogere uitgaven voor woningaanpassingen, is een bijstelling nodig van € 20.000.
- Bij de samenstelling van de begroting 2027 – 2030 zal ingeschat worden of aanpassing van budgetten nodig is.

BIJSTELLINGEN:

Op drie onderdelen is een financiële bijstelling nodig. Door vertraging in regionaal verband, is het opstellen van een nieuw beleidsplan uitgesteld tot 2027.

Vallisveld

Voortgang

In dit project wordt nauw samengewerkt met o.a. Krijtland Wonen en Envida. Alle inspanningen zijn gericht op het verbeteren van de veerkracht, leefbaarheid en sociale cohesie. De Leefbarometerdata voor Vallisveld (meetjaar 2024, gepubliceerd begin 2026) laat een voorzichtige verbetering zien ten opzichte van 2022. De wijk ontwikkelde zich van een onvoldoende naar een zwakke leefbaarheidsklasse. De grootste verbeteringen zitten in woningvoorraad, sociale samenhang en vermindering van overlast en onveiligheid. Tegelijkertijd blijft de afwijking ten opzichte van het landelijke gemiddelde groot, waardoor Vallisveld een wijk blijft die structurele aandacht vraagt.

Zoals aangegeven wordt gewerkt aan de versterking van de sociale en fysieke basis. De bouw van de nieuwe Wijk-poli is gestart en wordt naar verwachting in september opgeleverd. Vrijwilligers blijven hun activiteiten voortzetten in het toekomstig Huis van de Wijk, waarvan de verbouwing in 2027 gepland staat. Het aantal vrijwilligers en bezoekers groeit. Het Huis van de Wijk is inmiddels iedere ochtend tussen 9.00 en 12.00 uur geopend, waar vrijwilligers inwoners ontvangen voor koffie en ontmoeting.

Er zijn momenteel 5 zorgwoningen gerealiseerd waarvan 4 bewoond. Eén zorgwoning fungeert als demo-woning. De ambitie om dit jaar 5 zorgwoningen toe te voegen blijft bestaan. We zijn echter afhankelijk van het vrijkomen van geschikte woningen om te transformeren naar zorgwoningen.

Momenteel worden ook de voorbereidingen getroffen voor het opstarten van een Masterplan, waarin de gebouwelijke aanpassingen (verantwoordelijkheid Krijtland Wonen) en de vernieuwing van de openbare ruimte (verantwoordelijkheid gemeente) op elkaar worden afgestemd.

De uitvoering van het prieeltje in het Bloemendalpark zal op korte termijn van start gaan. Uiterlijk 1 juli wordt de oplevering verwacht. Dan zullen ook de eerste zomeractiviteiten (georganiseerd door Vaals Verbind(t)) plaatsvinden.

De aanpak in Vallisveld krijgt regionale aandacht. We worden uitgenodigd om onze werkwijze te presenteren op diverse symposia, waaronder *Spil in de Wijk*. Inmiddels heeft ook de provincie Limburg zich gecommitteerd middels de gebiedsgerichte aanpak, met extra focus op sociale versterking, zoals het opstarten van de Rijke schooldag. Momenteel wordt gewerkt aan een projectplan om te komen tot subsidieaanvragen.

FINANCIEEL:

De ontwikkelingen in Vallisveld worden vooralsnog gedekt binnen bestaande middelen. Naast de € 1 mio uit de 4^e tranche Regiodeal kunnen we aanvullend € 300.000 krijgen uit de 6^e tranche. Om deze middelen te ontvangen, is het indienen van een projectplan noodzakelijk. Dit projectplan wordt momenteel voorbereid.

Voor de wijkpoli, vrijwilligersactiviteiten en het Huis van de Wijk zijn geen aanvullende middelen benodigd in 2026. Eventuele investeringsvoorstellen (bijvoorbeeld in de openbare ruimte) volgen in de begroting 2027 (dekking uit de Regiodeal dan wel uit het Ontwikkelfonds).

BIJSTELLINGEN:

N.v.t.

Inhoudelijk:

Huis van de Wijk zal niet in 2026 maar pas in 2027 operationeel zijn.

Financieel:

Cofinanciering Regiodeal tranche 6 (€ 300.000) wordt verwerkt na toekenning.

Cultuurvisie

Situatie

Met de vaststelling van de cultuurvisie 'Samen Uniek in Vaals 2026–2027' positioneert de gemeente Vaals cultuur nadrukkelijk als beleidsinstrument binnen het sociaal domein. Cultuur wordt niet alleen gezien als waarde op zichzelf, maar ook als middel om maatschappelijke doelen te realiseren, zoals het versterken van leefbaarheid, het verminderen van eenzaamheid en het vergroten van kansengelijkheid.

De gemeente Vaals kent een rijk cultureel leven met een actief verenigingsleven en een sterke lokale identiteit. Tegelijkertijd constateren we dat het culturele netwerk en de infrastructuur nog in ontwikkeling zijn en verdere versterking nodig hebben om de ambities uit de visie te realiseren.

Daarnaast zien we kansen om cultuur meer in te zetten als preventief middel binnen het sociaal domein, bijvoorbeeld op het gebied van welzijn, gezondheid en participatie. De vraag naar laagdrempelige, toegankelijke culturele activiteiten neemt toe, mede door maatschappelijke ontwikkelingen zoals vergrijzing en toenemende aandacht voor mentaal welbevinden.

Doel

In 2026 zetten we in op het verder ontwikkelen en versterken van cultuur als voorliggende voorziening die bijdraagt aan maatschappelijke opgaven.

We beogen:

- Cultuur structureel in te zetten ter bevordering van sociale cohesie, kansengelijkheid en gezondheid;
- De toegankelijkheid en deelname aan culturele activiteiten te vergroten;
- Het culturele netwerk en de infrastructuur te versterken, zodat initiatieven zich duurzaam kunnen ontwikkelen;
- Cultuur zichtbaar te maken als verbindende factor tussen verschillende beleidsterreinen, zoals zorg, onderwijs, economie en welzijn.

Daarbij geldt als uitgangspunt dat cultuur zoveel mogelijk van, voor en door inwoners wordt vormgegeven.

Effecten

Met deze inzet beogen we dat:

- Meer inwoners deelnemen aan culturele activiteiten en zich betrokken voelen bij de gemeenschap;
- Cultuur bijdraagt aan het verminderen van eenzaamheid en het versterken van mentaal welbevinden;
- Jongeren gelijke kansen krijgen om hun talenten te ontwikkelen via cultuur;

- De identiteit en trots van de gemeente Vaals beter zichtbaar worden;
- Cultuur bijdraagt aan de aantrekkingskracht van de gemeente voor inwoners en bezoekers.

Door cultuur nadrukkelijk als voorliggende en preventieve voorziening in te zetten, verwachten we bovendien een dempend effect op andere vormen van ondersteuning binnen het sociaal domein.

Voortgang

Met de vaststelling van de cultuurvisie is cultuur gepositioneerd als nieuw en ontwikkelend beleidsterrein. Het bijbehorende uitvoeringsprogramma wordt op de korte termijn ter besluitvorming aan het college voorgelegd en vormt de basis voor de uitvoering in 2026–2027.

De uitvoering bevindt zich in 2026 in een verkenning- en opbouwphase, met focus op netwerkvorming, het in kaart brengen van behoeften en een beperkt aantal gerichte pilots.

Op hoofdlijnen zijn de eerste stappen gezet:

- Verkenning van culturele ontmoetingsplekken en aansluiting op bredere ruimtelijke ontwikkelingen;
- Opstart van kleinschalige initiatieven en eerste verbindingen met het sociaal domein;
- Verkenning van samenwerking met onderwijs en inzet van regelingen voor cultuur;
- Voorbereiding van projecten op het gebied van welzijn, erfgoed en zichtbaarheid.

BIJSTELLINGEN:

Voor de uitvoering van de cultuurvisie is voor de looptijd 2026–2027 een uitvoeringsbudget van € 20.000 beschikbaar. Dit budget is vooralsnog niet aangewend.

Uitgangspunt is een doelgerichte en gefaseerde inzet van middelen, passend bij de verkenning- en opbouwphase in 2026. Het budget zal primair worden ingezet voor het faciliteren van pilots, het versterken van het culturele netwerk en het ondersteunen van initiatieven die bijdragen aan de beleidsdoelen.

De daadwerkelijke besteding vindt plaats na vaststelling van het uitvoeringsprogramma, waarbij flexibiliteit wordt behouden om gedurende de looptijd in te spelen op kansen en opgedane inzichten

Overige bijstellingen programma Mens & Voorzieningen

Jongerenwerk (nadeel € 30.000 met ingang van 2027)

De uitvoering van het Jongerenwerk in de gemeente is met onze partner nader bezien. In 2025 werd duidelijk dat Trajekt het groepsgerichte jeugd- en jongerenwerk onder de toenmalige omstandigheden niet efficiënt kon uitvoeren. Dat heeft geleid tot een verruiming van de opdracht voor 2026 en deze verruiming is ook meegenomen in de nieuwe subsidieronde voor professionele instellingen in het sociaal domein die momenteel loopt voor 2027-2028 onder voorbehoud van vaststelling van de begroting. Deze verruiming vindt met name plaats op opvoedondersteuning (vooruitlopend op de hervormingsagenda). Verder hebben er aanpassingen met meerwaarde plaatsgevonden in de inzet rondom jongvolwassenen gelet op de groep risicojeugd. Dit geldt ook voor de overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs.

De resultaten en effecten van de inzet worden in samenwerking met de gemeente door Trajekt gemonitord en geven mede aanleiding om de opdracht meerjarig conform te verlengen. Gelet op de verwachtingen rondom de benodigde inzet, zijn zodoende de kosten meerjarig geraamd.

De meerkosten 2026 worden gedekt uit het overschot in de jaarrekening 2025 (via de reserve overloop).

WMO Eigen bijdrage (voordeel € 15.000)

Op basis van de prognose wordt de begroting van deze bate met € 15.000 verhoogd.

Toegankelijkheid Kopermolen (nadeel € 13.000)

De aanleg van een tijdelijke voorziening t.b.v. mindervaliden, om de ingang van de Kopermolen beter toegankelijk te maken, gaat € 13.000 kosten. Uitvoering zal rond de zomer plaatsvinden.

Heiligenmuur (budgettair neutraal)

In het kerkdorp Holset is een burgerinitiatief ontstaan vanuit de lokale gemeenschap voor het opwaarderen van de Lambertusgrot en Mariagrot, inclusief de bijbehorende historische Heiligenmuur en de aangrenzende waterpoel.

Omdat het project valt binnen het Programma Mens & Voorzieningen wordt het bijbehorende budget overgeheveld vanuit programma Bestuur & dienstverlening.

Brede school (voordeel € 30.000)

Door het afsluiten van een huurcontract tegen een commercieel tarief wordt een hogere opbrengst geraamd.

Integraal overzicht bijstellingen programma Mens & Voorzieningen

Bedragen x € 1.000		2026	2027	2028	2029
Capaciteit Jeugdzorgregio	Structureel	-41	-41	-41	-41
Wmo huishoudelijke hulp*	Incidenteel	-150			
Wmo begeleiding*	Incidenteel	-50			
Wmo woningaanpassingen	Incidenteel	-20			
Jongerenwerk	Structureel		-30	-30	-30
Wmo Eigen bijdrage*	Incidenteel	15			
Toegankelijk Kopermolen	Incidenteel	-13			
Heiligenmuur Holset	Incidenteel	-120			
Huurontvangst brede school	Structureel	30	30	30	30
Totaal		-349	-41	-41	-41

Programma Wonen & Verkeer

De gemeente Vaals staat voor grote uitdagingen op het gebied van leefbaarheid, sociaaleconomische veerkracht en duurzaamheid. Uit de Veerkrachtanalyse Vaals en de Agenda Brede Leefbaarheid blijkt dat de kwaliteit van de leefomgeving onder druk staat door een onevenwichtige woningvoorraad, langdurige leegstand, een kwetsbare particuliere huursector en een afnemende vitaliteit van het centrum. Deze factoren versterken elkaar en leiden tot een stapeling van problemen, variërend van sociaaleconomische kwetsbaarheid tot een verminderde aantrekkelijkheid van de leefomgeving.

Tegelijkertijd zijn er ook duidelijke kansen. Vaals beschikt over sterke gemeenschappen, een gunstige ligging in de regio en een betrokken netwerk van inwoners, woningcorporaties, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Door gericht beleid en samenhangende maatregelen kan gebouwd worden aan een toekomstbestendige woon- en leefomgeving.

In het kader van de voorjaarsnota willen wij de volgende onderwerpen uitlichten:

1. Woningen afstemmen op doelgroepen
2. Aanpak leegstand en verbetering particuliere huurwoningen
3. Aanpak verkeersdruk buitengebied
4. Bomenbeleids- en beheerplan
5. Inventarisatie keermuren
6. Woningbouwlocaties Lemiers
7. Selzerbeekgebied: Grenslandhal/ Jardon-locatie
8. Overige bijstellingen

Woningen afstemmen op doelgroepen

Voortgang

De veerkrachtanalyse en de Agenda Brede Leefbaarheid laten zien dat de woningvoorraad uit balans is: in delen van de gemeente overheerst (goedkope) huur, terwijl middenhuur en betaalbare koop achterblijven. Daardoor worden buurten kwetsbaarder, neemt de druk op leefbaarheid toe en blijft de instroom van middeninkomens beperkt. Tegelijkertijd vergrijsst Vaals en groeit de vraag naar passende woningen met zorg. Zonder gerichte sturing dreigt het woningaanbod verder scheef te groeien, met directe gevolgen voor sociale samenhang, voorzieningen en toekomstbestendigheid.

Daarom stellen we een woonprogramma op waarin we vastleggen wat we bouwen en verbeteren, waar dat gebeurt en voor wie. Het woonprogramma maakt per buurt en per strategische locatie scherpe keuzes over woningtypen, prijsklassen, doelgroepen en kwaliteit, zodat de woningmix weer evenwichtiger wordt (meer middenhuur/koop en meer passende woningen voor ouderen en zorg).

Het woonprogramma onderbouwt bovendien de inzet van aanvullende instrumenten, zoals een huisvestingsverordening (meer grip op toewijzing, instroom en doorstroming) en prestatieafspraken met Krijtland Wonen over spreiding, herstructurering en renovatie. Ook werken we een uitvoeringsagenda uit (veerkrachtige wijken, woningvoorraad en wonen-zorg) en brengen we in beeld waar actief grondbeleid nodig is op sleutelplekken.

Financieel

Voor 2026 is een incidenteel werkbudget van € 25.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van woonprogramma. In de uitwerking blijkt echter dat in 2026 aanvullend € 30.000 nodig is om het woonprogramma daadwerkelijk op te stellen. Dit is noodzakelijk omdat het woonprogramma nadrukkelijk meer is dan een traditioneel woningbouwprogramma: het moet uitgroeien tot een integraal en

strategisch sturingsinstrument waarmee gericht gestuurd kan sturen op veerkrachtige wijken, een evenwichtiger woningvoorraad en een toekomstbestendige koppeling tussen wonen en zorg. Zonder deze extra inzet blijft het programma te beperkt in scope en ontbreekt de onderbouwing om effectief te sturen via strategische locaties, instrumenten en afspraken met partners.

BIJSTELLINGEN

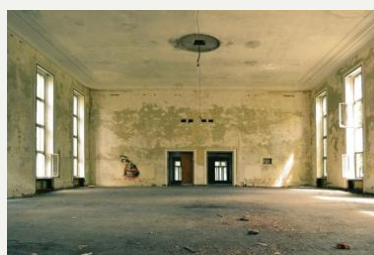
Inhoudelijk

Geen bijstelling van de doelstelling, wél een aangescherpte uitwerking: het woonprogramma wordt nadrukkelijk sturend per buurt en strategische locatie (doelgroepen, prijssegmenten en kwaliteit), met expliciete koppeling aan wonen-zorg en actief grondbeleid op sleutelplekken.

Financieel

Voor de uitvoering in 2026 is een extra incidenteel budget van € 30.000 benodigd bovenop het reeds verstrekte werkbudget van € 25.000.

Aanpak leegstand en verbetering particuliere huurwoningen

Voortgang

Met de aanpak leegstand en verbetering particuliere huurwoningen werken we gericht aan de doelstelling om langdurige leegstand terug te dringen en tegelijk via verduurzaming woonlasten te verlagen en energiearmoede te verminderen.

In het pilotgebied Maastrichterlaan e.o. zijn bij de eerste inventarisatie 137 leegstaande panden (woningen) en 19 commerciële panden gesignaleerd en aangeschreven. Door de leegstandsverordening worden eigenaren verplicht leegstand (langer dan 6 maanden) te melden. Bij het uitblijven van reactie wordt handhavend opgetreden met het opleggen van een leegstandsboete.

Parallel hieraan gaat de gemeente met eigenaren in gesprek om leegstand te bespreken en afspraken te maken over hergebruik en het tegengaan van leegstand. Wanneer een eigenaar niet meewerkt, kan de gemeente via een leegstandsbeschikking potentiële gebruikers voordragen. Levert de eigenaar geen eigen kandidaat, dan moet binnen drie maanden een gebruikersovereenkomst aan de voorgestelde kandidaat worden aangeboden.

Deze afdwingbare aanpak activeert passieve eigenaren en maakt het mogelijk leegstand en de problematiek rond panden integraal en in samenhang met andere beleidsinstrumenten aan te pakken. Het doel is dat er minder panden leegstaan en dat de buurt niet verder achteruitgaat. Dit zorgt voor minder onrust, meer veiligheid en een prettigere leefomgeving.

Financieel

De beschikbare middelen binnen de leegstandsaanpak zijn uitgeput en bieden daardoor geen ruimte meer voor aanvullende uitvoering. Voor het onderdeel verduurzaming en ondersteuning van kwetsbare huishoudens worden wel de lopende middelen uit isolatie- en energieprogramma's ingezet. Dit budget wordt uitsluitend gebruikt voor ondersteuningsmaatregelen (zoals energiezuinige apparaten en kleine woningaanpassingen) en niet voor de uitvoeringskosten van de leegstandsaanpak (zoals inventarisatie, procesinrichting of handhaving).

BIJSTELLINGEN

Inhoudelijk

Er is geen bijstelling van de doelstellingen nodig. Wel is de uitvoering in 2026 geïntensiveerd door meer adressen aan te schrijven, commerciële panden toe te voegen en het proces te versterken met intake,

dossiervorming en voortgangsregistratie. Daarmee bouwen we aan een actuele leegstandslijst, leggen we overleggen en afspraken met eigenaren vast en werken we per pand toe naar een duidelijk handelingsperspectief (hergebruik, renovatie, verkoop of herontwikkeling) gekoppeld aan kansen voor verduurzaming en verbetering van de woningkwaliteit. Daarnaast oriënteren we ons op de inrichting van een monitoringssysteem om de voortgang beter te volgen en het werk rond inventarisatie, meldingen en handhaving efficiënter uit te voeren.

Financieel

Voor de verdere uitvoering van de leegstands aanpak is in 2026 eenmalig € 95.000 nodig voor extra capaciteit. Dit is nodig om het werk goed te organiseren en uit te voeren. We gebruiken deze inzet om leegstaande panden op te sporen en te registreren, meldingen te verwerken, dossiers op te bouwen, boetebeschikkingen op te stellen en vergunningen voor tijdelijke verhuur te verlenen op basis van de Leegstandwet. Eind 2026 evalueren we de aanpak. Als we doorgaan met deze leegstands aanpak, werken we in de begrotingscyclus 2027 een voorstel uit voor structurele financiering.

Aanpak verkeersdruk buitengebied

Voortgang

De gemeenteraad heeft het 12-punten-programma vastgesteld waarmee de (toeristische) verkeersdruk meer in evenwicht komt met de leefbaarheid van onze inwoners. Een substantieel deel van het programma is afgerond of volop in uitvoering. Co creatie op microniveau passen we toe (voorbeelden Tentsstraat, Vijlen, schoolzone brede school); de landelijke wegen kennen een 30 km-regime, de draaiboeken voor het piek- en seizoensprogramma liggen klaar; er ligt een voorstel voor het reguleren van gemotoriseerde toertochten; stiltegebieden worden ontzien; de aanpak natuurtransferia is in voorbereiding; bebording en routing is aangepast. Kortom, er is al veel gerealiseerd, maar nog niet alles.

- Een verlengde inzet van de externe inhuur om de resterende maatregelen van het 12-punten-programma uit te voeren en een start te maken met effectmeting.
- Het realiseren van een evenwichtige relatie tussen de (toeristische) verkeersdruk en de leefbaarheid van onze inwoners.
- De effectiviteit van maatregelen gestructureerd in kaart brengen.
- Vervolmaken aanpak natuurtransferia.
- Ontwikkelen monitor om effectiviteit van maatregelen in kaart te brengen.
- Piek- en seizoensprogramma evalueren en aanpassen op basis van ervaringen.

BIJSTELLINGEN

De externe inhuur loopt tot 1 juli 2026. Voorstel is om deze te verlengen tot en met 31 december 2026.

Financieel

De gevraagde verhoging van het budget bedraagt € 60.000.

Bomenbeleids- en beheerplan

Inhoudelijk

Bomen zijn belangrijk voor een prettige en gezonde leefomgeving. Ze zorgen voor groen en herkenning in de kernen, verbeteren de luchtkwaliteit en natuur en helpen tegen hitte en wateroverlast. Door klimaatverandering, ziekten en plagen en weinig ruimte in versteende wijken komt het bomenbestand onder druk. Daarom is het nodig om duidelijke keuzes te maken en het beheer goed te organiseren.

In lijn met het raadsbesluit van juni 2024 over Beheer en onderhoud 2024–2027 (Wegen, Riolering en Groen) maken we een Bomenbeleids- en beheerplan. Dit plan zorgt ervoor dat we bomen veilig en gezond houden en dat we het bomenbestand gericht versterken waar dat nodig is. We sturen daarbij op drie punten: veiligheid, gezondheid en duurzaamheid. Ook nemen we de 3-30-300 regel (Agenda brede leefbaarheid) mee als richtlijn om meer groen te krijgen, vooral dichtbij woningen en in versteende gebieden.

Het plan werkt tot slot ook de herplantplicht uit: als een gemeentelijke boom wordt verwijderd, planten we zo snel mogelijk een nieuwe boom terug (direct of uiterlijk in het volgende plantseizoen). Waar nodig kiezen we voor herplanting met klimaatbestendige soorten. De voortgang leggen we vast in het beheersysteem. Het plan wordt de leidraad voor uitvoering, organisatie en sturing.

Financieel

Voor het opleveren van het Bomenbeleids- en beheerplan wordt een budget gevraagd van € 30.000. Na oplevering van het Bomenbeleids- en beheerplan werken we in de begrotingscyclus een voorstel uit voor de financiering van de uitvoering. Voor investeringsmaatregelen (vervanging, herplant en de verbetering van groeiplaatsen) betrekken we het krediet uit het Groenstructuurplan. In de begroting is hiervoor een krediet van € 300.000 beschikbaar, met als uitgangspunt € 34.000 investering per jaar.

BIJSTELLINGEN

Inhoudelijk

Geen wijziging van de ambitie. Wel leggen we het beleid scherper vast: sturing op veiligheid/gezondheid/duurzaamheid, werken met de 3-30-300 regel en duidelijke regels voor herplant en registratie.

Financieel

Voor het opleveren van het Bomenbeleids- en beheerplan wordt een budget gevraagd van € 30.000.

Inventarisatie keermuren

Inhoudelijk

Keermuren zijn bouwwerken in de openbare ruimte en belangrijk voor de veiligheid. Door ouderdom, slecht weer en verzakking kunnen keermuren beschadigen. Om de veiligheid te blijven waarborgen, willen we alle (openbare) keermuren inventariseren en de technische staat meten. Zo krijgen we ook inzicht in achterstallig onderhoud en mogelijke veiligheidsrisico's.

Op basis van deze inventarisatie maken we een uitvoeringsplan, als onderdeel van het bredere beheer van civieltechnische kunstwerken. In dit plan staat wat nodig is: regulier onderhoud, renovatie of vervanging. We geven daarbij voorrang aan de locaties met het grootste risico en de hoogste urgentie. Heeft een keermuur cultuurhistorische waarde, dan nemen we dit mee in de aanpak en de keuze van maatregelen. Dit zorgt voor een compleet overzicht van alle keermuren, een duidelijke prioriteitenlijst (veiligheid eerst), een meerjarenplanning met concrete acties en een goede basis voor besluitvorming en budgettering.

Financieel

Voor de inventarisatie en conditiemeting is in 2026 een werkbudget van € 40.000 nodig (inspecties, registratie en analyse). Na afronding volgt in de begrotingscyclus een onderbouwd voorstel voor de uitvoering (onderhoud, renovatie en eventuele vervanging), inclusief fasering op basis van risico en beschikbare middelen.

BIJSTELLINGEN

Inhoudelijk

We leggen de aanpak rondom het onderhoud van keermuren gerichter vast: we sturen op veiligheid en risico's. Eerst maken we een compleet overzicht en meten we de staat van alle keermuren. Daarna maken we een uitvoeringsplan met een duidelijke volgorde: keermuren met het grootste risico worden als eerste aangepakt. Waar een keermuur cultuurhistorische waarde heeft, nemen we dit mee in de keuze van maatregelen.

Financieel

Voor het opleveren van de inventarisatie en conditiemeting is in 2026 incidenteel € 40.000 nodig. Kosten voor onderhoud, renovatie of vervanging worden na afronding uitgewerkt in de begrotingscyclus.

Woningbouwlocaties Lemiers

Voortgang

Bedoeling is om ook in de kern Lemiers te zorgen voor meer differentiatie in het woningaanbod. De meest directe manier om daarop te sturen is de inzet van eigen gronden. In Lemiers bezit de gemeente o.a. een grondstuk aan de Klaasvelderweg en de locatie BMA met omliggende grond (volkstuintjes). Vanuit het principe 'Actief Grondbeleid' willen we zelf regie voeren en zijn we dit voorjaar gestart met de planuitwerking op deze beide locaties. We constateren dat een ontwikkeling op de locatie BMA (en vooral de volkstuintjes) op diverse knelpunten stuit, met name gelegen in de spuitzone van 50 meter. Daarom richten we ons nu in eerste instantie op de locatie Klaasvelderweg. Ook hier hebben we met diezelfde spuitzone te maken. We zijn in overleg met de eigenaar van het naastgelegen agrarische perceel. Ook lopen gesprekken met particuliere eigenaren, gericht op mogelijk aankopen van gronden t.b.v. een gezamenlijke ontwikkeling. Duidelijk is dat ten behoeve van de planrealisatie de locatie van het Voedselbos (iets) zal moeten schuiven. We voeren daartoe overleg met de initiatiefnemers, die hier constructief in staan. Ruimtelijk gezien is een aantal van 20 tot 25 woningen mogelijk, maar het concrete aantal is ook afhankelijk van de doelgroepen (vooral jongeren) die we hier willen bedienen. Dat wordt nog verder uitgewerkt. We koersen op het doorlopen van de ruimtelijke procedures in 2027 en start realisatie vanaf 2028. Zodra de plannen haalbaar blijken en concreet worden, zal de raad een voorstel tot start van de ontwikkeling krijgen.

Financieel

Op het moment dat de raad het besluit neemt (zoals bovenstaand aangegeven) zal ook een grondexploitatie worden gestart.

BIJSTELLINGEN

N.v.t.

Selzerbeekgebied: Grenslanthal/ Jardon- locatie

Voortgang

De gemeenteraad heeft eind 2025 de Gebiedsvisie Selzerbeek vastgesteld. Middels deze Gebiedsvisie wordt richting gegeven aan de mogelijke ontwikkeling van diverse (particuliere) percelen in dit gebied. Bouwen met respect voor de natuur alsmede bouwen voor diverse doelgroepen en woontypen staat daarin centraal.

Inmiddels wordt er concreet gewerkt aan een planuitwerking voor een of meerdere locaties. Dit betreft particulier eigendom. Zodra de ontwikkelaar en eigenaar overeenstemming hebben over de verkoop, zullen wij met die ontwikkelaar een Anterieure Overeenkomst gaan opstellen. Daarin zal ook het

zogenaamde Kostenverhaal (bijdrage van de ontwikkelaar aan gemeentelijke kosten) worden opgenomen. Later zal ook een Omgevingsplan (indien nodig en wenselijk) worden opgesteld.

Het toevoegen van kwaliteit en het realiseren van een aantrekkelijke woon- en leefomgeving in dit gebied is voor een belangrijk deel ook afhankelijk van een noodzakelijk te maken kwaliteitsslag bij de Grenslandhal en het naastgelegen Jardon-complex. Beide gebouwen vormen onderdeel van een Vereniging van Eigenaren, waarin naast de gemeente o.a. ook de bewoners van de appartementen participeren. De eigenaar van het Jardon-gebouw wenst het gebouw te onttrekken/af te splitsen van de VvE, om verkoop en sloop mogelijk te kunnen maken. Een beperkt aantal leden van de VvE houdt deze splitsing vooralsnog tegen, waardoor herontwikkeling niet mogelijk is. Inmiddels ligt de kwestie voor aan de rechter en wachten we op een uitspraak. M.b.t. de Grenslandhal is de koper (Holland Steen BV) momenteel bezig met de ruimtelijke procedure. We wachten al enige tijd op aanlevering van diverse documenten en rapporten, welke nodig zijn ter onderbouwing van het ruimtelijke plan, dat later dit jaar aan de raad zal worden voorgelegd en op grond waarvan in 2027 de ontwikkeling kan starten. Bedoeling is nog steeds dat hier (inclusief de onder de voormalige sporthal gelegen sportschool (zelfde eigenaar) 20-25 woningen voor jongeren worden gerealiseerd (met name koop).

Financieel.

De raad heeft in juli 2023 een voorbereidingskrediet van € 250.000 gevoteerd. Vooralsnog is dat voor de opgestarte grondexploitatie toereikend in deze fase.

BIJSTELLINGEN

N.v.t.

Overige bijstellingen programma Wonen & Verkeer

Volkshuisvesting huurbaten (nadeel € 20.000)

Voor het pand aan de Jos Francotteweg 3 is in de begroting uitgegaan van volledige verhuur en bijbehorende huurinkomsten. In werkelijkheid is slechts een deel van het pand verhuurd (twee huurders), waardoor de verwachte inkomsten niet volledig worden gerealiseerd. In afwachting van verdere ontwikkelingen is een neerwaartse bijstelling van de geraamde opbrengsten met € 20.000 voor 2026 doorgevoerd. Bij de totstandkoming van de begroting 2027 – 2030 zal ingeschat worden of meerjarige aanpassing voor dit budget nodig is.

Openbare verlichting (nadeel € 63.000)

De aanbesteding is gegund aan de laagst inschrijvende -en enige inschrijvende- partij voor het onderhoud van de openbare verlichting. Na beoordeling van de contractmogelijkheden is sprake van een hogere jaarlast van € 63.000.

Integraal overzicht bijstellingen programma Wonen & Verkeer

Bedragen x € 1.000		2026	2027	2028	2029
Incidenteel werkbudget woonprogramma	Incidenteel	-30			
Aanvullende capaciteit leegstandsaanpak	Incidenteel	-95			
Verkeersdruk Buitengebied	Incidenteel	-60			
Bomen beleids- en beheersplan	Incidenteel	-30			
Inventarisatie een inspectie keermuren	Incidenteel	-40			
Volkshuisvesting huurbaten	Incidenteel	-20			
Verhoging openbare verlichting overig	Structureel	-63	-63	-63	-63
Totaal		-338	-63	-63	-63

Programma Werk & Economie

Centraal in dit programma staat het stimuleren van de lokale en (Eu)regionale economie, het begeleiden van inwoners naar werk en het voorkomen van schuldenproblematiek.

Werk en economie zijn cruciale thema's die bijdragen aan het doorbreken van structurele armoede en isolatie. Passende werkgelegenheid is een belangrijke voorwaarde voor inwoners om een inkomen te kunnen vergaren, zelfredzaam te zijn en een sociaal netwerk te bouwen. Krachtig beleid op armoedebestrijding is hiervoor een voorwaarde. Daarnaast draagt een florerende lokale economie bij aan een hoog voorzieningsniveau, een sfeervol winkelgebied en verbinding door sprankelende evenementen.

De situatie in de gemeente Vaals is al jarenlang kritiek. Acties om het tij te keren zijn hoognodig.

In het kader van de voorjaarsnota willen wij de volgende onderwerpen uitlichten:

1. Commerciële plint Koningin Julianaplein;
2. Armoede bestrijden en vergroten bestaanszekerheid;
3. Aanpak 'Handen uit de mouwen';
4. Agenda Centrumaanpak;
5. Kwaliteitsimpuls en vergroening Centrum Vaals;
6. Agenda Grenzeloos Gastvrij;
7. Evenementen;
8. Overige bijstellingen.

Commerciële plint Koningin Julianaplein

Voortgang

Inmiddels is het eigendom van de plint aan het KJP weer terug in handen van Jongen Projectontwikkeling (JPO). Vanaf medio april kan de eigenaar weer vrij beschikken over de ruimten, omdat het opgelegde retentierecht vanwege het faillissement formeel komt te vervallen. We voeren frequent overleg met de eigenaar om, voor zover de gemeente mogelijkheden daartoe heeft, mee te kunnen sturen op de uiteindelijke invulling. De strategie van JPO is gericht op invulling van de ruimte middels een combinatie van enerzijds commercieel (horeca, retail) en anderzijds maatschappelijk. JPO concentreert zich op langjarig verhuur, waarbij (uiteindelijk) verkoop ook tot de mogelijkheden behoort. Er lopen enkele initiatieven voor commerciële invulling via JPO. Die bevinden zich echter wel nog in een beginstadium. Daarnaast probeert de gemeente, daar waar mogelijk, te bemiddelen bij interesse van het maatschappelijk veld. Zo zijn we momenteel bezig met het bieden van hulp aan de huisartsen, die mogelijk een andere locatie willen betrekken, waarbij het KJP een optie zou kunnen zijn.

Naast de gebouwelijke invulling zijn we ook bezig met de voorbereiding van de vergroening/sfeerverbetering van het KJP en de Tyrellsestraat. Zie daarvoor ook het specifieke thema 'Vergroening centrum' in deze Voorjaarsnota.

BIJSTELLINGEN

N.v.t.

Armoede bestrijden en vergroten bestaanszekerheid

Voortgang

In april 2026 hebben we de resultaten van de armoedemonitor ontvangen van het onderzoeksbureau. De resultaten geven inzicht in de armoedeproblematiek in Vaals. Het onderzoek, samen met de plandag vormen de basis voor het beleid armoede en schuldhulpverlening. Op dit moment wordt gewerkt aan de verfijning van het beleidsplan en nadere afstemming met inwoners die zich ook hebben ingezet op de plandag. De verwachting is dit beleid na de zomer aan uw raad ter besluitvorming te kunnen aanbieden.

Financieel

Een financiële bijstelling van dit onderdeel is op dit moment niet nodig. Het onderzoek past binnen het daarvoor geraamde budget.

BIJSTELLINGEN

N.v.t.

Aanpak 'Handen uit de mouwen'

Voortgang

We hebben een overzicht ontvangen van leerplicht van inwoners die binnen het profiel vroegtijdige schoolverlater vallen. Het aantal absolute inwoners op deze lijst is beperkt tot enkele tientallen. De beweegmakelaars benaderen de inwoners proactief, zowel om inzicht te krijgen in de oorzaak van het vroegtijdig schoolverlaten, maar ook om de inwoner waar nodig in beweging te krijgen. De oorzaken worden conform een daartoe ingericht format in kaart gebracht. Een inventarisatie van de oorzaken voor de doelgroep die wel echt kan worden aangemerkt als VSV moet nog worden opgesteld.

Financieel

Er is geen financiële bijstelling nodig.

BIJSTELLINGEN

N.v.t.

Agenda Centrumaanpak

Voortgang

In juni 2025 heeft de gemeenteraad de Agenda Centrumaanpak vastgesteld. Deze agenda beschrijft hoe we de aantrekkelijkheid en levendigheid van het centrum stap voor stap willen vergroten. De koers is uitgewerkt in drie hoofdlijnen:

- Versterken van de identiteit en sfeer van het centrum.
- Actief inzetten op een compacter en goed gevuld centrum.
- Faciliteren van een goed ondernemersklimaat.

In de begroting van 2026 hadden we een drietal activiteiten geformuleerd die we dit jaar gaan uitvoeren:

- We introduceren een viertal regelingen die gericht zijn op het stimuleren van verhuizingen van ondernemingen, vestigen van nieuwe ondernemers, het transformeren van winkelpanden en het verbeteren van gevels.
- Inrichting van de middenberm van de Maastrichterlaan met onderhoudsvriendelijk groen, waardoor de entree van het centrum aantrekkelijker en klimaatbestendiger wordt.
- We gaan aan de slag met acties die relatief snel te realiseren zijn om op korte termijn de sfeer van het centrum te verbeteren. Denk aan het toevoegen van zitplekken, prullenbakken, schaduwplekken en tijdelijk groen. Maar ook het aanbrengen van stickers op leegstaande etalages.

Halverwege 2026 kunnen we stellen dat we goed op weg zijn met bovenstaande activiteiten. We zijn dit jaar gestart met een pilot gericht op het stimuleren van nieuwvestiging en verhuizing van ondernemingen. Op het moment van schrijven zijn twee subsidies toegekend aan nieuwe ondernemingen in Vaals. Deze pilot brengt ons nieuwe inzichten die helpen bij het formuleren van de officiële stimuleringsregelingen. We liggen op koers om ze in 2026 te introduceren.

In de categorie laaghangend fruit, zoals bedoeld bij activiteit 3, zijn enkele activiteiten ontplooid. Een leegstaand winkelpand is voorzien van raamstickers. Hier hebben we veel positieve reacties op ontvangen. Het streven is om dit ook op andere plekken in het centrum toe te passen. Verder hebben we samen met de Ondernemersvereniging Samen Vaals een workshop georganiseerd voor ondernemers op het gebied van AI en hoe ze dit kunnen toepassen in hun onderneming. Er zijn een aantal zitplekken toegevoegd op de Maastrichterlaan, maar de echte transformaties in de openbare ruimte verwachten we met Plan Verbeek.

Voor de opstart en uitvoering van dit plan als ook de beplanting van de middenberm verwijzen we graag naar het onderwerp 'Verbeteren sfeer en kwaliteit openbare verblijfsruimten centrum Vaals'.

We zijn bezig met het opstellen van een Brancheringsplan, dat naar verwachting deze zomer gereed zal zijn. Dit plan gaat ons richting geven in onze zoektocht naar hoe we het centrum het beste kunnen inrichten waardoor kwaliteit, diversiteit en duurzaamheid geborgd worden.

Met Streetwise zijn we een pilot gestart waarmee we een inhoudelijk sterke partner hebben gevonden die voor een groot deel de ondernemersbegeleiding op zich neemt en met pandeigenaren het gesprek aangaat aangaande hun commercieel eigendom. Zij moeten fungeren als kwaliteitsfilter voor ons centrumgebied zodat we steeds meer toegaan naar duurzame invullingen in ons centrum met een kwalitatief aanbod. Aan het einde van dit jaar vindt een evaluatie plaats een daaraan gekoppeld de beoordeling om te continueren.

BIJSTELLINGEN

N.v.t.

Kwaliteitsimpuls en vergroening Centrum Vaals

Voortgang

De leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de kern Vaals staan onder druk door teruglopend voorzieningenaanbod, leegstand en een versteende openbare ruimte. Een kwaliteitsimpuls is noodzakelijk om het centrum toekomstbestendig te maken en aan te laten sluiten bij de strategische koers en de Agenda Brede Leefbaarheid. Vergroening en het creëren van aantrekkelijke verblijfsplekken zijn hierin cruciale instrumenten om sfeer, beleving en ontmoeting te versterken.

In februari 2026 heeft de Gemeenteraad ingestemd met de uitvoering van het ontwerp voor fase 1: het Koningin Julianaplein en de Tyrellsestraat. Dit ontwerp voegt substantieel groen en verblijfskwaliteit toe, met behoud van ruimte voor markt en evenementen. De aanbesteding voor het Koningin Julianaplein is inmiddels afgerond; de uitvoering start in Q4 2026 in verband met het beplantingsseizoen. De verwachting is dat de werkzaamheden ook voor het einde van 2026 zullen zijn afgerond/

De voorbereidingen voor de aanbesteding van de Tyrellsestraat zijn in gang gezet, met de ambitie om beide locaties gelijktijdig uit te voeren, afhankelijk van de planning van uitvoerders.

Parallel aan de uitvoering van fase 1 wordt gestart met de uitwerking van een ontwerp voor fase 2: de Inkom, de Geheime Tuin, de Cour Von Clermont en het Von Clermontplein. Hiermee wordt de volgende stap gezet in de meerjarige kwaliteitsverbetering van het centrum.

Het opnieuw beplanten van de middenberm Maastrichterlaan is de eerste zichtbare stap geweest in het verbeteren van de uitstraling van het centrum. Hiermee wordt zichtbaar invulling gegeven aan de meerjarige centrumaanpak, die in de periode 2027–2029 verder wordt uitgerold.

Financieel

De uitvoering van de vergroening en kwaliteitsverbetering van het centrum vindt plaats binnen de reeds beschikbare middelen zoals opgenomen in de programmabegroting 2026–2030.

Voor 2026 is € 250.000 beschikbaar; voor de jaren 2027–2030 zijn structurele investeringen voorzien conform het meerjarenprogramma, jaarlijks € 500.000 en in 2030 nog € 250.000. Er zijn geen financiële bijstellingen noodzakelijk.

BIJSTELLINGEN

N.v.t.

Agenda Grenzeloos Gastvrij

Voortgang

De vrijetijdseconomie is de grootste economische sector van de gemeente Vaals. In maart 2025 heeft de gemeenteraad de Agenda vrijetijdseconomie 2025 – 2030 "Grenzeloos Gastvrij" vastgesteld. In deze agenda zijn actiepunten opgenomen die deze sector en de gehele leefbaarheid in de gemeente ten goede komen. In het voorjaar van 2026 zijn stappen gezet rondom de uitrol van citybranding, waarmee Vaals als gemeente op de kaart wordt gezet voor inwoners en bezoekers. Daarnaast is geïnvesteerd in bewustwordingsborden om verkeersdrukte in het Vijlenerbos terug te dringen en is een start gemaakt met het vernieuwen van de historische stadswandeling. Tenslotte is het Dataportaal Toerisme Limburg live gegaan, waarbinnen de gemeente de mogelijkheid heeft om bezoekersdata op te vragen en te analyseren.

Citybranding

Het versterken en beter vermarkten van het "product Vaals" (Citybranding) maakt onderdeel uit van de Agenda 'Grenzeloos Gastvrij'. In 2025 is gestart met de ontwikkeling van een nieuwe citybranding voor de gemeente Vaals. In fase 1 is de strategische basis gelegd en is een samenhangende verhaallijn ontwikkeld die de identiteit van gemeente Vaals en de verbinding tussen de kernen versterkt. De naam waaronder het verhaal is te vinden is: 'Onder Vaals'. Een mythe die het oeroud, bijna vergeten verhaal over het ontstaan van het Vaalser landschap en haar oorsprong opnieuw verteld. Wat ligt er 'onder Vaals – Vijlen – Lemiers – Wolfhaag – Rott – Harles – Camerig – Mamelis – Cottessen – Melleschet – Raren'? Inwoners, ondernemers en bezoekers moeten zich kunnen verbinden met de eigenheid, samenhang en identiteit van de gemeente; het biedt één gedeeld fundament dat trots versterkt, initiatieven verbindt en de aantrekkingskracht van Vaals duurzaam vergroot. De eerste fase is inmiddels afgerond.

In 2026 is gestart met de uitvoering van fase 2, gericht op realisatie, activatie en borging van de citybranding. De werkzaamheden bestaan uit de ontwikkeling van een centrale website als merkdrager, het opstellen van een citybranding-toolkit voor ondernemers en partners, en een educatief programma in samenwerking met scholen om de verhaallijn te verankeren in de gemeenschap. Voor de uitvoering wordt C for Charlie als aanjager ingezet, in afstemming met de gemeente.

De ambitie is om in de 2^e helft van 2026 fase 3 voor te bereiden, welke zich richt op het verder aanjagen en borgen van de citybranding. Een belangrijk onderdeel hiervan is het plaatsen van fysieke elementen in de openbare ruimte die bezoekers aantrekken en sturen, passend binnen de ontwikkelde verhaallijn.

Financieel

De projecten voor fase 1 en 2 passen binnen de begrote ruimte. Er zijn geen bijstellingen nodig.

BIJSTELLINGEN

N.v.t.

Evenementen

Voortgang

Evenementen spelen een belangrijke rol in de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de gemeente Vaals. In de Agenda Vrijtijdseconomie 2025–2030 *Grenzeloos Gastvrij* is het versterken van beleving, levendigheid en passend ondernemerschap een centrale doelstelling. In de Agenda Centrumaanpak kiezen we voor het versterken van de identiteit en de sfeer van het centrum. Evenementen dragen hier direct aan bij: zij brengen inwoners samen, versterken de lokale economie en maken de kernen aantrekkelijker voor bezoekers. Het belang van evenementen is in 2025 onderstreept door het intensiveren van onze inzet op evenementen, waarbij diverse successen zoals de EU-dag, de Vaalser Zomerfeesten en Warme Winter zijn geboekt. Wellicht nog de allerbelangrijkste 'winst' van deze intensivering: inmiddels is merkbaar dat steeds meer initiatieven voor (nieuwe) evenementen uit de lokale samenleving komen.

Tegelijkertijd wordt het organiseren van evenementen steeds complexer en duurder. Organisatoren hebben te maken met hogere kosten voor materialen, energie, beveiliging en personeel, en met strengere landelijke eisen op het gebied van veiligheid, duurzaamheid, natuurwetgeving en de Omgevingswet. Hierdoor krijgen steeds meer organisatoren hun begroting niet sluitend en doen zij vaker een beroep op gemeentelijke ondersteuning.

Deze ontwikkelingen leiden ertoe dat het huidige budget voor intensivering van evenementen in 2026 niet afdoende is om de ingediende aanvragen te kunnen honoreren.

Daarbij ontbreekt het momenteel aan een actueel en integraal evenementenbeleid. Het huidige beleid is versnipperd en biedt onvoldoende richting op vragen als: welke evenementen willen we als gemeente stimuleren, hoe borgen we kwaliteit en veiligheid, en hoe zorgen we voor een goede balans tussen levendigheid en leefbaarheid? In 2026 wordt gestart met het opstellen van een nieuw evenementenbeleid.

Financieel

Het bestaande budget voor intensivering van evenementen in 2026 is onvoldoende om de huidige en verwachte aanvragen te dekken. Daarom is een eenmalige bijstelling van € 25.000 nodig voor 2026. Overigens bestaat die noodzaak ook voor de jaren er na. Die overweging ligt als één van de prioriteiten voor in de Kadernota 2027.

BIJSTELLINGEN

Inhoudelijk

Start ontwikkeling nieuw evenementenbeleid in 2026.

Financieel

Eenmalige bijstelling van € 25.000 in 2026.

Overige bijstellingen programma Werk & Economie

Uitvoeringskosten participatiewet (nadeel € 65.000)

De kosten voor de uitvoering van de participatiewet die in 2025 zijn gerealiseerd, zullen ook voor 2026 en volgende jaren gelden, zodat de begroting van de lasten structureel omhoog worden bijgesteld met € 65.000. Deze informatie is ontvangen van Podium24 en Annex nadat de gemeentelijke begroting 2026 van Vaals is vastgesteld.

Integraal overzicht bijstellingen programma Werk & Economie

Bedragen x € 1.000		2026	2027	2028	2029
Intensivering evenementen	Incidenteel	-25			
Uitvoeringskosten participatiewet	Structureel	-65	-65	-65	-65
Totaal		-90	-65	-65	-65

Programma Bestuur & Dienstverlening

De gemeente heeft oog en oor voor wat inwoners bezighoudt en beschikt over een steeds uitgebreider palet van communicatie- en participatiemiddelen. Daarnaast streven we, in lijn met de in 2024 vastgestelde participatievisie, naar zoveel mogelijk betrokkenheid en (pro-)actieve participatie van onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Deze nieuwe manier van werken is niet van vandaag op morgen gerealiseerd. Vanuit het principe van de 'lerende organisatie' met als inhoudelijk uitgangspunt de koers zoals eerder in de inleiding geschetst, passen wij ons aan de nieuwe maatschappelijke behoeften aan. Dit geldt voor zowel de ambtelijke organisatie als ook voor de bestuurders.

In het kader van de voorjaarsnota willen wij de volgende onderwerpen uitlichten:

1. Bestuur
2. Dienstverlening
3. Veiligheid;
4. Gemeentefonds;
5. Overige bijstellingen.

Bestuur

Voortgang

In de vorige raadsperiode is de nieuwe bestuurscultuur in gang gezet en zijn eerste ervaringen opgedaan. Streven is de komende jaren te gebruiken om die ervaringen en afspraken verder uit te bouwen en te verankeren in ons bestuurlijk functioneren.

In de 2^e helft van 2026 wordt een participatieverordening voorgelegd. Naast het feit dat deze verordening kaders en regels bevat die leidend zullen zijn bij de inrichting en uitvoering van participatietrajecten, geeft de verordening ook houvast voor vormen van burgerparticipatie, zoals het uitdaagrecht en het burgerinitiatief.

BIJSTELLINGEN

N.v.t.

Dienstverlening

Voortgang

Het KCC is in veel opzichten het visitekaartje van de gemeente. Niet alleen voor wat betreft de generieke dienstverlening en dienstverlening Burgerzaken, maar ook als informatiepunt voor wat betreft de dienstverlening vanuit het ruimtelijk en sociaal domein. Daarnaast wordt de gemeente steeds meer als dé overheid gezien, wat resulteert in vragen over diensten vanuit andere (semi-) overheden. In de 2e helft van 2026 staan drie ontwikkelingen op stapel. Allereerst starten we met een pilot om de kwaliteit van dienstverlening te meten en te monitoren. De ervaringen met deze pilot worden niet alleen gebruikt in het functioneren van het KCC, maar zal ook als format gehanteerd worden voor het meten en monitoren van onze dienstverlening vanuit andere domeinen. Privacy aan de balie is door de gebouwelijke situatie een aandachtspunt. Als sluitstuk van de gerealiseerde aanscherping van de wettelijk vereiste beveiliging, realiseren we een aantal voorzieningen die bijdragen aan meer privacy. Tot slot zien we, ondanks de voordelen van werken op afspraak (voor inwoners én gemeente), een, in vergelijking met andere gemeenten, relatief grote groep inwoners die de voorkeur geeft aan vrije inloop. De eventueel langere wachttijden worden voor lief genomen. We gaan, vooralsnog binnen de bestaande bezetting, op zoek naar meer ruimte voor vrije inloop.

BIJSTELLINGEN

N.v.t.

Veiligheid

Tegengaan ondermijning en criminaliteit

De uitvoering van dit speerpunt verloopt conform de programmabegroting. De kwetsbaarheid van onze gemeente door grensligging en sociaal-maatschappelijke factoren blijft onverminderd aanwezig. Het ACT! Interventieteam Heuvelland voert periodieke controles uit en werkt aan de inrichting van een database met ondermijningsgevoelige objecten en signalen.

Daarnaast wordt gewerkt aan bewustwording bij inwoners en ondernemers om signalen van ondermijning beter te herkennen. De toename van motordiefstallen op toeristisch-recreatieve locaties blijft een aandachtspunt; de preventieve communicatie richting motorrijders wordt voortgezet.

Er zijn geen inhoudelijke wijzigingen ten opzichte van de begroting 2026. De doelstellingen voor 2026 blijven ongewijzigd:

- 30% minder meldingen van diefstal t.o.v. 2025
- 30% meer meldingen via Meld Misdad Anoniem en info@vaals.nl
- Effectievere ACT!-interventies door betere signalering

Weerbare Samenleving

De werkzaamheden binnen dit speerpunt verlopen volgens planning. In samenwerking met de Veiligheidsregio Zuid-Limburg wordt gewerkt aan het Actieprogramma Weerbare Samenleving, gericht

op het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners en het borgen van de continuïteit van gemeentelijke processen tijdens crisissituaties.

Binnen de organisatie worden voorbereidingen getroffen om primaire processen ook tijdens ontwrichtende situaties te kunnen blijven uitvoeren. De bewustwordingscampagne richting inwoners wordt voorbereid en richt zich op noodvoorraden en ondersteuning van kwetsbare groepen.

Er zijn geen inhoudelijke wijzigingen ten opzichte van de begroting 2026.

BIJSTELLINGEN

De functie van regisseur Ondernijningstafel die wordt gedeeld met vijf gemeenten, is momenteel nog vacant. De wervingsprocedure wordt opnieuw opgestart, waardoor invulling naar verwachting pas later in het jaar plaatsvindt. Daardoor kan het budget incidenteel met €10.000 naar beneden worden bijgesteld.

Gemeentefonds

Gemeentefonds

In het volgende schema het effect van de circulaire op de begroting 2026 van het gemeentefonds verwerkt:

Bedragen * € 1.000	2026	2027	2028	2029
Totaal Gemeentefonds Begroting 2026	27.683	27.788	27.710	28.600
Verwerking decembercirculaire 2025	+141	+141	+137	+45
Verwerking Meicirculaire 2026	+265	+1.054	+512	-349
Totale verhoging baten na circulaire	* +406	**+1.196	+649	***-304
Totaal Gemeentefonds na Meicirculaire	28.089	28.984	28.360	28.296
Uitkeringsfactor meicirculaire 2026 (over de uitkeringsbasis)	1,491	1,549	1,595	1,638

Toelichting decentralisatie uitkeringen:

In de decembercirculaire 2025 is de decentralisatie-uitkering "CDOKE" verhoogd met € 17.703 voor 2026.

De meicirculaire 2026 laat vier nieuwe decentralisatie-uitkeringen zien voor 2026:

- Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp ad € 23.043
- Alleenverdiener-problematiek ad € 15.694
- IBO problematische schulden ad € 14.799
- Ondersteuning lokale politieke partijen ad € 7.320

Toelichting tijdsgelang:

* De begroting van de extra baat in 2026 bedraagt bruto € 406.000. Echter staan hier tegenover de extra lasten CDOKE van € 17.703 uit de decembercirculaire 2025 en de extra lasten voor de 4 nieuwe

decentralisatie-uitkeringen uit de meicirculaire 2026 van in totaal € 60.856 (allen bij programma Bestuur Dienstverlening). Per saldo blijft een netto voordeel van € 327.000 in 2026.

In de meicirculaire is de decentralisatie-uitkering "CDOKE" opgenomen in 2027 voor € 510.697.

** De begroting van de extra baat in 2027 bedraagt bruto € 1.196.000. Echter staan hier tegenover de extra lasten CDOKE van € 510.697 bij programma Bestuur en Dienstverlening.. Per saldo blijft een netto voordeel van € 685.000 in 2027.

Toelichting korting Wmo

Door het kabinet is besloten vanaf 2029 de huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) te schrappen. Als gevolg hiervan wordt ervan uitgegaan dat gemeenten jaarlijks minder uitgaven zullen hebben. Daarom wordt een uitname uit het gemeentefonds gedaan van jaarlijks in totaal € 1 miljard vanaf 2029 (landelijk). Voor Vaals betekent dit minder inkomsten gemeentefonds van € 807.000 in 2029. Aangezien het kabinet hiervoor nog geen beleid heeft geformuleerd en de gevolgen voor gemeenten daardoor onduidelijk zijn, is de verwachte terugval in het gemeentefonds vooralsnog als taakstelling in de lasten verwerkt (2029).

***De begroting van de negatieve baat in 2029 bedraagt bruto € - 304.000. Echter staat hier tegenover de taakstelling in de lasten van € 807.000 (korting Wmo huishoudelijke hulp) bij programma Bestuur en Dienstverlening. Per saldo bedraagt het netto voordeel € 503.000 (positief door de taakstelling) in 2029.

Overige bijstellingen programma Bestuur & Dienstverlening

I-pads voor raadsleden en commissieleden (nadeel € 20.000)

Voor de leden van de nieuwe Raad zijn I-pads aangeschaft voor de digitale ondersteuning van hun werkzaamheden. De hiervoor benodigde bijstelling bedraagt € 15.000. Additioneel is ook de aanschaf van I-pads voor commissieleden nodig voor € 5.000, zodat het totaal van de bijstelling € 20.000 bedraagt.

Salarissen (nadeel € 54.000)

Naar aanleiding van het besluit om de collegeformatie vast te stellen op vier wethouders (3,3 fte), is een aanvulling op het budget van de salariskosten noodzakelijk van € 54.000. De huidige begroting houdt nog geen rekening met deze formatieomvang.

WIA-verzekering (nadeel € 13.000)

Het budget voor de personele WIA-verzekering wordt structureel met €13.000 verhoogd. Deze aanpassing is noodzakelijk vanwege een hogere instroom in de WIA, waardoor de premielasten zijn toegenomen.

Salarisadministratie (nadeel € 20.000)

De kosten voor het uitvoeren van de salarisadministratie zijn gestegen. Op basis van de huidige inzichten zullen deze lasten structureel met circa € 20.000 per jaar toenemen. De gemeente Kerkrade heeft aangegeven dat de huidige kostprijs niet dekkend is voor de geleverde dienstverlening.

Kapitaallasten en exploitatie van de Tijdelijke Gemeentelijke Opvang (budgetneutraal)

Voormalig hotel Drielanden is in 2025 aangekocht voor opvang van asielzoekers. Deze investering wordt in vijf jaar terugverdiend uit de opbrengsten van de opvangvoorziening. Met ingang van het jaar na investering, in dit geval 2026, moeten volgens de nota activabeleid de afschrijvingen beginnen. Vooraf moet daarvoor eerst de afschrijvingstermijn worden bepaald. Deze afschrijvingstermijn kan niet direct uit de vastgestelde afschrijvingstabel worden afgelezen. Vandaar is deze afschrijvingstermijn een besispunt

in de voorjaarsnota. De gebruiksduur van de investering is bij de bepaling van de afschrijvingstermijn een leidend principe. Hierover het volgende:

De opvang voor asielzoekenden in het voormalige hotel loopt ten einde op 30 juni 2030 (zoals gesteld in de voorjaarsnota 2025) terwijl het gebouw niet kan worden aangewend voor de direct daaropvolgende mogelijke bestemmingen die in de Raad zijn behandeld. Uitgaande van de daardoor voorziene sloop van het pand, eindigt gelijk met het sluiten van de opvang ook de technische levensduur. Deze al bekende tijdlijn, leidt voor de investering tot de afschrijvingstermijn van 5 jaar die in het concept-raadsbesluit is opgenomen,

Het bovengenoemde is in lijn met het gestelde in de door de Raad vastgestelde nota activabeleid over afschrijvingstermijnen voor investeringen die de gemeente als 2^e eigenaar verkrijgt.

Bestuursondersteuning en representatie (nadeel € 10.000)

De hogere kosten worden onder meer verklaard door deelname aan het VNG-Congres van het College en kosten rondom de gemeenteraadsverkiezingen zoals het afscheid van Raads- en Commissieleden en het aan- en aftreden van wethouders en al gerealiseerde hogere lasten als gevolg van stijging van prijzen, waardoor de raming van het budget wordt verhoogd met € 10.000.

Systeem- en gebruikersondersteuning (nadeel € 20.000)

Voor 2026 is er € 20.000 meer budget nodig om de benodigde aanschaf van materialen voor onze medewerkers, zoals vervanging van telefoons, laptops i-Pads, te kunnen doen.

Integraal overzicht bijstellingen programma Bestuur & Dienstverlening

Bedragen x € 1.000		2026	2027	2028	2029
Meicirculaire Gemeentefonds	Structureel	406	1.196	649	-304
<u>Lasten oormerken Gemeentefonds meicirculaire</u>					
- Klimaatadaptatie CDOKE circulaire 12-2025, 5-2026	Meerjarig	-18	-511		
- Alleenverdienersproblematiek	Incidenteel	-16			
- Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp	Incidenteel	-23			
- IBO problematische schulden	Incidenteel	-15			
- Ondersteuning lokale politieke partijen	Incidenteel	-7			
- Taakstelling lasten WMO eigen bijdrage 2029 2030	Meerjarig				807
I-pads voor raadsleden en commissieleden	Incidenteel	-20			
Ondermijningstafel	Incidenteel	10			
Heiligenmuur Holset (zie toelichting Mens & Voorzieningen)	Incidenteel	120			
Salarissen	Structureel	-54	-54	-54	-54
WIA-verzekering	Structureel	-13	-13	-13	-13
Salarisadministratie	Structureel	-20	-20	-20	-20
Bestuursondersteuning en representatie	Incidenteel	-10			
Systeem- en gebruikersondersteuning	Incidenteel	-20			
Totaal		320	598	562	416

Recapitulatie financiële bijstellingen Voorjaarsnota 2026

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029
Primaire begrotingssaldi incl. amendementen	150	186	479	498
<u>Reeds genomen raadsbesluiten:</u>				
Meerjarige effecten raad 9 december 2025	160	-4	-4	-4
Cultuurvisie	-20			
Procesbegeleiding CNME t.l.v. ontwikkelfonds buitengebied	-8	-8	-8	-8
Lokale vergroeningsacties	-30			
Ontwikkelfonds buitengebied	38	8	8	8
Groen Tyrellsestraat en Koningin Julianaplein		-15	-15	-15
Aanpak Aziatische Hoornaar	-63			
Dekking Algemene Reserve Aziatische Hoornaar	63			
Vallsiveld	-75	-75	-75	-75
Dekking Vallsiveld Ontwikkelfonds	75	75	75	75
Salariskosten Griffie	-105	-105	-105	-105
Bijdrage WOZL	147			
Saldo begroting voorafgaand aan de voorjaarsnota	332	62	355	374
<u>Bijstellingen voorjaarsnota 2026:</u>				
Programma Mens & Voorzieningen	-349	-41	-41	-41
Programma Wonen & Verkeer	-338	-63	-63	-63
Programma Werk & Economie	-90	-65	-65	-65
Programma Bestuur & Dienstverlening	320	598	562	416
Totaal bijstellingen voorjaarsnota	-457	429	393	247
Totaal begrotingssaldo na alle bijstellingen	-125	491	748	621

Investeringskredieten Voorjaarsnota 2026

Bedragen x € 1.000		2026
<u>Bijstellingen:</u>		
Instellen investeringskredieten		
Bankjes en verlichting Bloemendalpark		€ 75
* Conform amendement A2025 011 worden de volgende voordelen van:		
- € 25.000 in de jaarrekening 2024 in verband een besparing in het budget voor transitievisie en;		
- € 50.000 in de jaarrekening 2025 in verband met een uit de regiodeal toegekende subsidie voor de wandelpaden Bloemendalpark; in 2026 benut voor het realiseren van bankjes en verlichting in het Bloemendalpark middels een investeringskrediet van € 75.000.		

Overzicht Reserves Voorjaarsnota 2026

n.v.t.